

Vladko prvič v šoli.

Spisal Julij Slapšák.

(Konec.)

Moško je stopal Vladko preko polja proti domu, kakor možakar, ki je že kaj izkusil na svetu. Tam, kjer rastejo vitke breze, ga pa nenadoma nekdo vpraša z glasom, ki ni bil prav nič podoben človeškemu: „Sivkobiv, kje si pa biv?“ Vladko pogleda začudeno okrog sebe, a ne zagleda žive duše. Tedaj mu pa iznova počí na uho neznani glas, gori v višavah: „Vladko, a si jih dobiv, a si jih dobiv?“ Vladko se ozre kvišku in zagleda na vejici kobilarja, ki je zopet zavpil: „Vladko, kje si pa biv, kje si pa biv, a v šoli? A si jih dobiv, a si jih dobiv — v šoli?“ Vladko se je glasno zasmeljal porednemu ptiču, zamahnil z roko, češ: kaj še! In korakal je moško dalje. Tam z bukve v gozdu pa mu je pravil in ga izpraševal divji golob: „Na veji sedim, se skobca bojim. Vladko, te je kdo ruk - nu, te je kdo ruk - nu?“

„Kdo me neki bo!“ je odgovoril Vladko, a ni prav nič postal. Pa se je oglasila tedaj drobna senica in je zadrobila: „Činčara! Češ-češ-češ? Vladko, češ-češ-češ?“

„I kaj pa? Kaj naj čem?“ je vprašal Vladko drobno ptičko; ta pa mu je zažvrgolela: „Vladko, u-hrib, u-hrib! Češ, češ?“

„Naka, nečem v hrib; grem rajši domov, da jim naglo povem, kako je bilo v šoli,“ je rekel Vladko in je hitel dalje. Tam v grmovju se mu je zasmejala grlica: „Hi-hi-hi-hi-hi! Ku-gr-gu, ku-gr-gu! Gre domu, gre domu! Vladko gre domu! Hi-hi-hi-hi-hi! Hi-hi-hi-hi-hi!“

„Seveda grem,“ si je mislil Vladko, rekel pa ni nič. Že je zagledal dom. Podvival je korak in skoro je bil na grajskem vrtu. Petelin ga zagleda, skoči na kurnik, da javi Vladkov prihod: „Kikiriki, Vladko hiti, naš Vladko hiti!“ In kokoška, ki se je valjala in brskala v pesku, zakokoče: „Kok-kok-kok, Vladko gre v skok, Vladko gre v skok!“

V gradu se je tačas mudila Vladkova ljuba stara mamica. Prišla je na kratek obisk. Vladkova mama ji je pravila, kako nerad je šel fantek v šolo. Jokal je, se obotavljal, morala ga je vleči za roko in takorekoč siloma potisniti v učilnico.

Stara mamica je žalostno zmajevala z glavo in rekla: „Nič, ne grem prej odtod; počakam ga, da pride iz šole in ga posvarim. Beseda stare mamice bo morda več zaleгла.“

Mama je peljala staro mater v jedilnico, jo posadila za mizo ter ji stregla. Ko je pa prišla ura, da je bilo treba po sinka, je pa naročila kuharici, naj skuha še kave; poklicala je hčerko Doro, da dela kratek čas stari mamici, sama pa se je oprostila ter šla v stransko sobo. Tam se je napravila, da gre po sinka v šolo. V eni uri bo že prost. Oj, komaj čaka, da ga že skoro zagleda! Kaj je vedela, da je šola že minila in da sinek že koraka preko dvorišča. Pa ko je zapel petelin in zakokala putka, je pogledala skozi grajske line! Oj, ali je res ali ne? Za božjo voljo, kaj se je zgodilo, ako res že prihaja! Pa naglo zopet vstane, hoteč iti sinku naproti. Takrat pa se odpro vrata v jedilnico, in Vladko stopi ves srečen in vesel v sobo.

Kakšno presenečenje! Stara mamica kar debelo pogleda, Dori pa pade od začudenja kupica iz rok, in se razbije v sto koscev — mama v stranski sobi pa, ko zagleda pri priprtih vratih sinka vsega izpremenjenega in srečnega, si zakrije obraz z rokami in zajoka od samega veselja.

Moško je vstopil Vladko v sobo, pozdravil spodobno staro mamo in ji segel v roko, pozdravil tudi ljubo sestrico, potem pa vprašal: „Kje so mama, kje so mama?“

„Le kar semkaj k meni sedi! Mama takoj pride, saj te je že gotovo slišala,“ reče stara mamica in ponudi ljubemu vnučku stol poleg sebe. Vladko je ubogal; odložil je torbico na stol in sedel za pogrnjeno mizo k stari mamici; vendar pa bi mu bilo stokrat ljubše, da bi bila navzoča tudi mama, njegova ljuba mamica. Kuharica mu brž nalije skudelico sladke kave, stara mamica in sestrica Dora ga pa kar hkrati vprašata,

kako je bilo v šoli. „Tako je bilo,“ je odgovoril Vladko, potlej pa pravil na dolgo in široko, kako je bilo in kaj vse je doživel ta dan. Povedal je od kraja do konca vse po pravici in resnici in nobene reči ni zamolčal; celo o ljubih ptičkih je pravil, kako so mu žvrgoleli, in o petelinu in putki, kako sta mu klicala, ko je prihajal iz šole. Kuharica je kar obstala ob mizi,

Vladko pripoveduje, kako je bilo v šoli.

držeč lončka s kavo in z mlekom v roki ter se dobrodušno smejala. Nagajiva sestra, ki je stala ob stare mame desnici, je pa kar skakala, tako jo je lomil smeh, ko je Vladko pravil tisto povest, v kateri umivčka ljuba mucika umazančku Tončku nežno ličece s pljunčkom, s snegcem in z ostrimi krempeljčki. Tudi stara mamica se je tako smejala, da je komaj zaužila kavo. Vladko

se je pa ves čas držal modro, ko je pravil, kako je bilo v šoli.

Za nekaj časa je prisedla še mama k mizi, pogladila Vladku mehke laske ter mu rekla: „Vladko, poslej se pa ne boš več bal in obotavljal, ko bo treba iti v šolo, kaj? Sčasoma boš še prav rad hodil v šolo, kajne, Vladko?“ Vladka je bilo nekoliko sram in ni precej odgovoril. Namesto njega je pa dobra stara mamica odgovorila: „M-hm, jutri in nikoli več ne bo treba mame poleg, kadar pojde v šolo; Vladko je fant; še velik gospod bo enkrat, boste že videli, če ne!“ — — —

Ko je zazvonil drugo jutro šolski zvonec, je ljubznivi deček že korakal s torbico na rami, oblečen v lepe nove hlačke, take do kolen, in v lepo novo suknjico, tako prav gosposko, mimo grajskega vrta v šolo. Na vejicah sadnega drevja so cvrčale ptičke: „Oj, oj! Na vsem svetu je ta deček tak kot naš Vladko, ki je včeraj tako nerad šel tod mimo v šolo.“ Petelin pa, ki je imel lepo in posnemanja vredno navado, da je kar naravnost razodel, kar je imel na srcu, je zakukurikal: „Kikiriki, naš Vladko pa v šolo hiti!“ In putka, ki se je kopala in grebla v pesku, je zakokodajcala: „Ko-ko-ko-ko! To je lepo! Ko-ko-ko-ko! Gospod on še bo!“ In drobna seničica je zažvrgolela takrat na vejici: „Čindarara! Res-res, res-res; pa še velik, velik! Čindarara-ra!“

* * *

Vladko je potem zares rad hodil v šolo, se marljivo učil, poslušal zvesto nauke, ki so jih dajali v šoli, pa se tudi ravnal po njih. In ker je vztrajal v tem, se ne bomo čudili kar nič, da je postal čez leta res — velik gospod. Zdaj biva tam, kjer cesar, na Dunaju, v glavnem in stolnem mestu našega cesarstva. Pa pozabil še ni, kako nerad je šel prvič v šolo. In kadar pride domov s cesarskega Dunaja, še vedno rad pripoveduje o tej težki hoji. Pa nikdar ne pozabi zahvaliti ljubo mamico, da ga ni poslušala takrat in se vrnila z njim v grad, ampak ga povedla v šolo, kjer se je pričela graditi njegova sedanja sreča. Kuharica in hišna

sta še vedno v gradu. Kadar pride gospod Vladko na oddih in počitek k svojim ljubim domačim v grad, da vsaki po tri cekine v dar, nekdanjemu pastirčku Jančku, ki je tudi še vedno pri hiši, zdaj za kravarja, pa nič, ker bi bil s svojim nespametnim govorjenjem kmalu zakrivil, da bi se bila Vladku pristudila šola in bi ne bil on danes to, kar je. To dobro ve Janček kravar; zato se pa vselej, kadar vidi v rokah kuharice in hišne cesarske cekine, potolče po neumni butici, pomežikne samsebi in zarentači: „He he, čemu sem ga pa plašil, čemu sem ga pa, he-he!“ . . . No, pa zadnjič je dobil tudi Janček kravar tri svetle cekine. Ho, to jih je gledal z veseljem! In kadar nanese prilika, jih kaj rad pokaže in govoriči: „He-he, he-he: čigava je ta podoba? — Cesarjeva, ne? In tam, kjer je sam cesar doma, tam je naš Vladko gospod, velik gospod. Mislim, da prvi za cesarjem in zato si nakuje, mislim, cekinčkov, kolikor se mu jih le zljubi, he-he, he-he!“ . . .

Slepa Nežica.

Gledaj sem stanoval pri dobri gospe, ki je imela štiri otroke, tri dečke in eno deklico.

Deklici je bilo ime Nežica, in je bila najstarejša med otroki. Izpolnila je takrat jedva dvanajsto leto.

Ali dasi jo je njena mamica imela zelo rada in so jo njeni bratci ljubili iskreno, so vendar želeli vsi njeno smrt.

Dobra njena mamica mi je povedala, da je Nežica slepa. Tudi mi je pravila, da so jo že nekateri zdravniki zdravili, ali ozdraviti je niso mogli. Ona je še vedno slepa, revica!

„Kdaj pa je oslepela?“ vprašam nesrečno mater.

„Pravzaprav ne vem, od kdaj je slepa,“ mi odgovori dobra gospa.

„Ali je že od rojstva slepa?“ vprašam dalje.